

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש טז' סיון תשע"ג: הדלקת נרות: ירושלים 00:00 תל-אביב: 15:07 חיפה: 08:07 מוצאי שבת: ירושלים: 17:08 תל-אביב: 20:08 חיפה: 21:08 ר"ת: 52:08

פרשת בהעלותך

הכרת הטוב

הכרת הטוב לכלל ישראל...

סיפר הגר"מ גרוס שליט"א: לאחר הניתוח המפורסם שעבר הגר"ש אלישיב זצ"ל, התבטא שהוא מחוייב בהכרת הטוב לכלל ישראל שבזכות עתירותיהם אירע הנס וניצל. והכרת הטוב הגדולה ביותר תהיה כאשר יוסיף עוד זמן על שעות לימודו...

ואכן קם הגר"ש אלישיב מוקדם יותר מכפי שהיה רגיל, והוסיף בלימודו כהכרת הטוב לכלל ישראל, שכן לדעתו "אין חסד גדול יותר עם הכלל מאשר הוספה בלימוד התורה!"

ועוד בענין הכרת הטוב: מנהיג עדה חשוב עשה לעצמו מנהג של קבע, לשלוח להגר"ש סלסלת פירות משובחים בתור "ביכורים" לחג השבועות. שהרי "כל המביא דורון לתלמיד תכם כאילו מקריב ביכורים" (כתובות קד:).

כתב לו הגר"ש מכתב תודה: "מנחת הביכורים ששלח הגיעה לידי. ואמרת כשם שהגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה אומר: אלו המכבדים אותי וקמים לפני, למרות שהם טועים בי, בדין הוא שיקבלו שכרם באופן מושלם, שהרי מחשבתם וכוונתם רצויה. אף אני אומר שיחשב להדרת גאונו כאילו הקריב ביכורים מבלי לגרוע דבר". (קובץ תשובות ח"א ס' קס)

אבל הגר"ש לא הסתפק במכתב התודה. אלא החזיר לו סלסלת פירות משובחים לקראת ט"ו בשט. ולא זו בלבד, אלא היה מברר בערב חג השבועות מה שויה של הסלסלה שקיבל ומה שווי הפירות, וכעבור למעלה משמונה חדשים היה מקפיד לשלוח פירות יקרים יותר, בסלסלה מהודרת יותר! [וכדברי חז"ל (מד"ר בראשית לח-ג): אם קדמך חברך בעדשים, קדמנו בבשר, מפני שהוא גמל עליך תחילה וכו'].

ישא ברכה

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה!

נלמד מהפסוק: "זהעם לא נסע עד האסף מרים" (פרק יב-טו)

וכתב רש"י: זה הכבוד חלק לה המקום. בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך ליאור שנאמר (שמות ב) "ותתצב אחותו מרחוק". עכ"ל. והוסיף בעל הטורים רמז לכך: בפסוק "ותתצב אחותו" יש ז' תבות. לכן המתינה לה שכינה שבעת ימים. ע"כ. נמצאנו למדים מכאן שכל מעשה טוב ולו הקטן ביותר אינו הולך לאיבוד. ובכך מלמדת אותנו התורה לזכור ולהכיר בכל טובה שמקבלים ולגמול על הטובה. מרים הטיבה עם רבן של ישראל וישראל מחזירים לה טובה.

הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל כתב (בספרו עלי שור): המכיר טובה שחברו הטיב עמו יודע שחברו אוהבו ו"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם". לכן גם הוא אוהב את חברו. וע"כ תרבה חיבה ורעות בישראל. נמצא שהכרת הטובה מעוררת אהבה. זה יסוד גדול בחכמת המדות שהכרת הטובה מביאה לידי אהבה ולכן זוהי מדה כל כך בסיסית.

ומכלל הן אתה שומע לאו: אהבה שאין עמה הכרת הטובה אין לה קיום. משל לבני זוג, עד כמה שגדלה האהבה ביניהם בתחילה, אם במשך השנים אין אחד מכיר בטובתו של השני, אין אהבתם מתקיימת ואף עלולה להיפך לשינאה ח"ו.

לא יתכן שברבות הימים שבני אדם חיים יחדיו לא יתגלו ליקויי נפשם במדות רעות והרגלים רעים. אך כל עוד שמכירים גם הטוב שמקבלים מהם, יוכלו לדור בכפיפה אחת. וכמו שאמרו חז"ל בגמרא (יבמות סג): על אשה רעה: "דיינו שמגדלות בנינו לתורה ומצילות אותנו מן החטא". מה רב, איפוא, החיוב לעבוד על הכרת הטוב ולהתלמד בה כדי שתהפך אצלנו לטבע שני. עכ"ד.

וכשמתרגל אדם להכיר טובה לחברו, יזכור להכיר טובה להשי"ת על כל הטובות שמקבל וזה מה שיחייב אותו לעבודתו. וכמו שכתב הרמח"ל ז"ל (בספרו **מסילת ישרים** פ"ח): "ואמנם מה שיוכל להגביר ההתעוררות [לעבודת ה'] הוא ההסתכלות ברוב הטובות, שהקב"ה עושה עם האדם בכל עת ובכל שעה, והנפלאות הגדולות שעושה עמו מעת הלידה עד היום האחרון, כי כל מה שירבה להסתכל ולהתבונן בדברים האלה, הנה ירבה להכיר לעצמו חובה רבה אל האל-המטיב לו, ויהיו אלו אמצעים לשלא יתעצל ויתרפה מעבודתו".

הבוטח בה' שיספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "שטו העם ולקטו וטחנו ברחיים, או דכו במדוכה" (פרק יא-ח)

ומובא בזוהר הק': "שטו העם ולקטו" - "שטיא הוא דא" כלומר: שוטים הם אלו שהשתטחו על הארץ ללקוט את המן, שכן מה ששיך ומיועד לאדם, יבוא לו בנקל עד שלא יצטרך אפילו להתכופף... (הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל - חכמת חיים)

מדוע הדואג "מה יאכל מחר" הריהו מקטני אמנה?

ידועים דברי חז"ל (סוטה מח:): כל מי שיש לו פת בסלו ואומר מה אוכל למחר אינו אלא מקטני אמנה. ותמה הרה"ג רבי יצחק גולדווסר שליט"א: מדוע הוא מקטני אמנה, וכי הבטיח לו הקב"ה שיהיה לו מה לאכול למחר?!

ובפשטות ניתן לבאר: מדוע להיום אינו דואג, והרי גם על היום הקב"ה לא הבטיח? אלא מאי, על היום הוא "מסתדר" בלי הקב"ה כביכול. הוא סומך על כך שה"פת בסלו" יאכילנו. ולכן הרי הוא מקטני אמנה.

אך הרי גולדווסר מבאר באופן נוסף: מה שאומר "מה אוכל למחר"? אין הכוונה לדאגת הלב אלא להשתדלות מעשית, ומלמדים אותנו חז"ל שהמשתדל ליום מחר אינו משתדל מפני הציווי והחוב שלא לסמוך על הנס, כי לזה די לדאוג ליומו, אלא הוא משתדל מתוך שלדעתו ההשתדלות היא הסיבה לפרנסה ומכיוון שאינו חי עם הידיעה ש"הגזירה אמת והחריצות שקר" לכן הוא מקטני אמנה. [ומלשון הגמרא משמע שמחובת הבטחון, רק ליום המחרת אסור להשתדל, אבל "לבו-ביום" מותר לטרוח, שהרי אפילו במדבר ירד המן בבוקר גם לסעודת הערב].

ומוסיף משל נפלא לענין זה מהגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: אב ובנו קבעו לנסוע ברכבת בשעה עשר בבוקר. הבן הגיע בשעה שמונה והוא דואג על שאינו פוגש את אביו. וככל שעוברות דקות נוספות כן גוברים דאגתו וחששו של הבן פן לא יבוא אביו... וכי דאגה זו מוצדקת? וודאי שלא! שכן למה יגיע מוקדם ויבזבז זמנו בהמתנה?

כמו כן כל הדואגים והחוששים "מה נאכל למחר". הם אינם רעבים היום, אלא חוששים הם פן ירעבו מחר. ויש להם סיבה טובה לדאגתם, שהרי לפי קטנות מדריגתם, הם אינם רואים היום את שיאכלו מחר, ומכאן "ראיה" לדעתם שמחר ירעבו, על כן דואגים, מצטערים, טורחים ומשתדלים בדרכים חריגות להציל עצמם מרעב המחר.

אך האמת היא שאין כל הצדקה לדאגתם, שכן למה ימציא להם הקב"ה את אמצעי מזונות המחר, כבר היום? מה צורך יש שימצא בביתם בחינם רק בגלל שהם עצבנים?

להרגיש בכל מיצב שהכל מהשי"ת והוא כל יכול

לדעת החזון איש (בספרו **אמונה ובטחון** פ"ב) ישנם מספר כללים במדת הבטחון:

(א) גם כאשר נמצא אדם במצוקה ולא נראה לו כל אפשרות טבעית להוושע, צריך לבטוח ולהאמין שלהקב"ה מספיק דרכים כדי לעזור לו ולהושיעו.

(ב) לדעת שאף אם לא ניצל מצרתו ח"ו, לא הסיבה הנראית לעין היא הגורמת, אלא רצונו וציוויו של הקב"ה ששולח את הסיבה.

(ג) הבוטח מפנה את ליבו, בעת צרתו, בעיקר לתשובה תפלה וצדקה, ואינו משתדל במיוחד אחרי בני אדם לבקש עזרתם. אך המחוטר בטחון, עושה ההפך מזה, ומחפש עצות ותחבולות אצל בני אדם.

מובא בזוהר הק' על רב המנונא שהיה מתפלל על מזונו כאשר הוגש לפניו לאכול... וביאר בעל ההפלאה - הגאון רבי פנחס הלוי הורביץ זצ"ל (בספרו לכתובות סז): כי אף שהאוכל היה מוכן לפניו, לא שם מבטחו עליו, אלא שם על ליבו כי בעת אכילתו מקבל הוא מהשי"ת בלבד. וזה שאמרו חז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, והיינו שבשעת אכילה מקבל מאת השי"ת. הוא שנאמר "ואתה נותן להם את אכלם בעתו". כלומר בעת אכילה ממש. וממילא כאשר הקב"ה נותן פרנסה לכל אחד ואחד, כל אחד ב דרכו הוא, אין להחזיק טובה אלא להשי"ת בלבד.

"השלך על ה' יהבך"...

סיפר הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל: כאשר מנהל ישיבת לומז'ה הגאון רבי אליעזר שולביץ זצ"ל קיבל את הגה"צ רבי משה דוונשטיין זצ"ל כמשגיח לישיבה, הקציב לו משכורת שהיה מספיק בה כדי לחיות עם משפחתו.

אלא שקודם לכן עלתה במחשבתו של המשגיח לבקש משכורת גדולה יותר כדי שיהיה לו לחסוך ממנה בשביל הנדוניה לנשואי בנותיו. ומסתבר שאם היה מבקש היה נותן לו.

ואולם התיישב בדעתו והחליט לא לבקש, אלא ישאיר את ענין הנדוניה להקב"ה שהוא ישלם לו בעבור זה שמשגיח על בניו שילמדו את תורתו.

והנה פרצה מלחמת העולם והבנקים פשטו את הרגל והכסף של רוסיה בוטל, או-אז נוכח המשגיח רבי משה רוזנשטיין - כפי שסיפר בעצמו - עד כמה צדק בהנהגתו זו כאשר השליך על ה' יהבו. שכן אילו היה מבקש יותר כסף, הרי היה מפקידו למשמרת בבנק ואז לא היה נותר ממנו מאומה.

לעומת זאת, בזה שהשאיר חוב אצל הקב"ה, הצליח להשיא את בנותיו לתלמידי חכמים גדולי תורה.

דרכי מוסר

"איני רוצה לדאוג

למחר..."

סיפר הרב שלמה לויניץ ז"ל: יחד עם כ"ק אדמו"ר מסאטמר - רבי יואל טייטלבוים זצ"ל, היה בן עירי מבודפסט, רבי ליפא בלוי. פעם אחת השיגה רעייתו של ר' ליפא שתי ככרות לחם ושלחה ככר אחד לאדמו"ר. הרבי אכל רק חלק קטן מן הלחם ואת הנותר החזיר באומרו: "איני רוצה להיות דואג דאגת מחר!"

כולנו יודעים מה היתה המשמעות של חתיכת לחם במחנה הריכוז הנורא ההוא. אף על פי כן לא הסכים הרבי לקבל את כל הלחם והסתפק במה שהיה נחוץ לו לאותו יום. כי לא רצה לדאוג ליום המחר להחיות את נפשו!

הוא נימק זאת עפ"י דברי המגן אברהם בשם הזוהר הק': "לא ליבעי איניש לבשלא מזונא מן יומא ליומא אחרינא, ולא ליעכבי מן יומא ליומא אחרינא. והטעם, כי יש בזה חוסר אמונה".

במחיצתם

לנהוג כלפי הזולת בשפלות רוח ובענוה !

נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג).

וכתב השל"ה הק': ראה עד כמה גדול מדת הענוה. הנה משה רבינו ע"ה מבחר הנבראים אדון הנביאים, ולא שבחו הכתוב רק במדת הענוה. וצריך ללכת במדת הענוה עד קצה האחרון, כהא דתנן "מאד מאד הוי שפל רוח". ואמר הכתוב "מכל האדם". והנה ג' ענוים היו: משה ואהרן אמרו "ונחנו מה". אברהם אבינו אמר: "ואנכי עפר ואפר", דוד המלך ע"ה אמר: "ואנכי תולעת". ומשה היה עניו מכולם, כי אברהם המשיח עצמו לעפר ואפר ודוד לתולעת, אבל משה אמר אין אנחנו כלום. וזה עניו מכל האדם" ראשי תיבות "אברהם דוד משה". עכ"ל.

כתב הרמב"ם (בפ"ב מהלכות עדות הל' ג): "ויש דעות שאסור לו לאדם לנהוג בהם בבינוניות, אלא יתרחק מהם מן הקצה האחד אל הקצה האחר, והוא גובה הלב שאין דרך הטובה שיהיה אדם עניו בלבד, אלא שיהיה שפל רוח ורוחו נמוכה למאד ולפיכך נאמר במשה עניו מאד ולא נאמר עניו בלבד"...

ותמהו מפרשי הרמב"ם, שלכאורה סותר הרמב"ם עצמו ממה שכתב (שם הלכה ה') בזה הלשון: "ומי שהוא מדקדק על עצמו ביותר ויתרחק מדעה בינונית מעט לצד זה או לצד זה נקרא חסיד. כיצד? מי שיתרחק מגובה הלב עד קצה האחרון ויהיה שפל רוח ביותר נקרא חסיד וזהו מדת חסידות. ואם נתרחק עד האמצע בלבד ויהיה עניו, נקרא חכם וזו מדת חכמה". והתמיהה המתבקשת: שבהלכה ג' כותב הרמב"ם שהדרך הטובה היא שיתרחק מגובה הלב עד הקצה האחר, ובהלכה ה' כותב שזוהי רק מדת חסידות!?

בספר יד המלך כתב ליישב, שבאמת שונה מדת גובה הלב מכל שאר מדות מגונות, שבכל המדות הרעות [כמו חמדה, קנאה, נקמה], אף שתכונות רעות כאלו משורשים בנפש, בכ"ז יודע האדם להזהר מהם אבל מדת גובה הלב אין עצה לבל יכשל בה האדם אלא להגיע עד קצה האחרון של שפלות הרוח משום שהמתגאה אינו מרגיש כלל גאוותו, ודלא כבשאר המדות, וזה מה שכתב הרמב"ם עצה בהלכה ג' כדי להבטיחו שלא יכשל במדה זו. אבל כאשר זכה האדם לכוון את הדרך האמצעית בין גבהות לשפלות, אזי אכן הוא בקו היושר והחכמה כמו בשאר המדות, ומי שבכל זאת מקצין עד שפלות הרוח נקרא חסיד וזה שכתב הרמב"ם בהלכה ה'.

כפי שהבאנו בפתיחה, חז"ל מזכירים ג' ענוים, אברהם אבינו, משה רבינו ודוד המלך. ולכאורה צ"ב הרי גם על נח אמרו שהיה עניו ושפל רוח (עיין גמ' עבודה זרה ו: ובפירש"י שם) ומדוע לא הוזכר כלל ברשימת הענוים?

את ההבדל ביניהם נוכל להבין עפ"י באורו של **כ"ק אדמו"ר מהר"י מבעלזא** זצ"ל וכך אמר: חז"ל מבארים מדוע נקראו מי המבול "מי נח"? משום שנח לא ביקש רחמים על בני דורו. והטעם שלא ביקש רחמים משום שבגודל ענוותנותו ושפלות רוחו, דן בעצמו שאינו כדאי וראוי להתפלל על אחרים, כי הלוואי שיוכל להציל את עצמו.

ואולם אצל אברהם ומשה מצינו שלמרות גודל ענוותנותם לא נמנעו מלהתפלל על בני דורם, ויש להבין מדוע ענותנותם לא מנעתם להתפלל כפי שמנעה ענוותנותו של נח?

אלא היא הנותנת: דוקא משום שענוותנותם של אברהם ומשה היתה בשלימות והחשיבו עצמם כאין, ידעו והבינו שכל מה שנותן להם הקב"ה הוא מתנת חינם ואין זה בזכותם, וממילא יכולים להתפלל גם על בני דורם שיעשה הקב"ה גם אתם חסד חנם. שהרי לדודם אין כל הבדל ביניהם לבני דורם. לא כן נח שהרגיש שיש בו מעלה מסויימת על אנשי דורו ולכן חשב שתפלתו תועיל לכל הפחות לעצמו.

"מאשפות ירים אביון"...

מספר תלמיד: היה זה לפני שנים רבות בשמחת תורה. תלמידי הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל שרו ופיזזו מסביב לראש הישיבה. והנה מבחין אני שראש הישיבה אינו שר את מילות השיר אלא ממלמל דברים אחרים...

כתלמיד המקורב לראש הישיבה ניגשתי אליו לאחר החקפות ושאלתיו לפרש אמירתו. רבי משה שמואל התחמק באצילות וביטל את הענין. אך משהפצתי וטענתי כי "תורה היא וללמוד אני צריך", נעתר לי ואמר כי באותה שעה חזר ושנה לעצמו את הפסוק "מאשפות ירים אביון" שחלילה לא יכשל בגאווה...

וכאשר לפני שנים מספר הגיע לליקווד שבארה"ב וראה שלטים ומודעות ברחובה של עיר המתארים אותו בתארי כבוד מופלגים. הזדעזע והצטער על כך מאד, עד שאמר למקורביו שמתבייש לצאת לרחוב וכי רצונו לשוב לארץ ישראל מתוך מאמר

הנעלבים ואינם עולבים

מעלה נשגבה להיות מה"נעלבים ואינם עולבים" שומעים חרפתם ואינו משיבים !

נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג)

וכתב רש"י: עניו - שפל וסבלן. והקשו המפרשים: מה טעם הוצרכה התורה להודיענו כאן גודל ענוותנותו של משה? אלא, מפרש הרמב"ן, להגיד כי הקב"ה קינא לו בעבור ענוותנותו, כי הוא [משה] לא יענה על ריב לעולם אף אם יודע. עוד הביא הרמב"ן מהספרי: רבי נתן אומר, אף בפניו של משה דיברו בו... אלא שכבש משה על הדבר, יזכיר ענוותנותו שסבל ולא עזב. וה' קינא לו.

את הפסוק בפרשת בא: "החודש הזה לכם ראש חודשים" (שמות יב-ב) מבאר החיד"א זצ"ל (בספרו פתח עינים) בדרך רמז: תקחו לכם ראיה מן החודש הזה שנתמעטה הלבנה ע"י קיטרוגה, ומזה תלמדו להיות מהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים.

בזה מבאר החיד"א את אמרת חז"ל: "כל המברך על החודש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה" (סנהדרין מב). שכן יסוד הדת היא הענוה ולכן ישראל מונין ללבנה [שמתמעטת], לזכור תמיד להיות מהנעלבים, כי זה כל האדם וממנה יקחו מוסר ולכן "כאילו מקבל פני שכינה" שהעניו נעשה מרכבה לשכינה.

"שלא יענש בסיבתו"...

לצדיק רבי מנחם מנשה זצ"ל, אשר מלבד עמלו בתורה, היה גם עוסק בצרכי ציבור באמונה, אירע פעמים רבות שחירפוהו וביזוהו על לא דבר. אך הוא קיבל הכל באהבה ולא השיב למחרפו דבר. ולא זו בלבד, אלא אף השתדל שלא ישאר בלבו כל סרך של קפיצא בכך שהתפלל על מחרפו שלא יאוונה להם כל רע.

ערב אחד כאשר עסק רבי מנחם מנשה בכתבת ספריו בביתו, נכנס לפתע יהודי לחצירו והחל לצעוק עליו בחרפות וגידופים שאין הדעת סובלתו. אולם רבי מנחם שתק ולא השיב מילה וחצי מילה.

כשסיים הלה את גידופיו ופנה לצאת מן החצר, פתח רבי מנחם בתפלה מעומקא דליבא וכה אמר: רבונו של עולם הלא הוא אינו אשם כלל, על כן יהי רצון מלפניך שלא יאוונה לו כל רע חלילה ושללא יענש בסיבתו... וכך המשך בתפלה לטובת אותו יהודי... **חכם מנחם מנשה**

זמי בעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

כספת – הלון

לסוף נענו ונקבו בשמה של הקשישה שהתגוררה בבית לפנייהם.

הוא התקשר למספר של הקשישה ולא נענה. כאשר הדבר חזר על עצמו בירר אודותיה ושמע שעברה לחסות במעון הורים - אחד המפורסמים שבירושלים. לא התעצל ופשוט נחת במעון ההורים, נקב בשמה בפני פקיד הקבלה שהפנה אותו אליה.

במהלך השיחה הבחין שמדובר באשה מאוד מבוגרת ולא מעט מבולבלת. היא לא הייתה ממש מודעת לסביבה, ולא הצליחה להשיב על שאלותיו. "אני גרה פה במשך כל השנים" - כך לדבריה...

פקיד הקבלה יעץ לו להגיע פעם אחרת "הילדים שלה מגיעים הרבה. תיכנס מתי שהם פה". כאשר הגיע בשנית לא נכחו שם ילדיה, אך בביקורו השלישי במעון ההורים מצא את הקשישה יושבת בלובי ולצידה שניים. "שלום" איחל להם והתעניין "מי אתם?" הבנים שלה. "בלי עין הרע נראה שאמא שלכם מאריכה ימים!" החמיא ובנה סיפר שהיא אכן נולדה באירופה "אי שם בשנת תרפ"ו..."

"עברה את השואה?" הבן חשק את שפתיו והשיב בחיוב. "מתי עלתה לארץ?" הבן סיפר בהתלהבות את קורות חייה של האם. דווקא שמח למראה הזר שמפיג לו את השעות הארוכות ליד קשישה שכבר לא קולטת את המציאות במאת האחוזים.

* * *

במשך שעותיים(!) דובב את הילדים לפני שסיפר להם על המזגן שמצא. הם לא הבינו איך הם קשורים לנושא, וכמובן, כמובן, שמצדס הוא יכול לקחת את המזגן!

רק בשלב זה הרגיש שהגיעה "שעת הכושר" והתעניין אם אימם הייתה עשירה. - עשירה? ממש לא. תראה; כניצולת שואה קיבלה שילומים מגרמניה, ויחד עם הפנסיה הסתדרה יפה בחיים. עשירה? מה פתאום.

לפתע נחשף הבן וסיפר: אמא התאפיינה בנוהג מוזר של אגירת כספים. זו תופעה אופיינית לניצולי שואה שבהשפעת מה שעבר עליהם מניחים בצד כסף "לשעת הצורך". וכך מצאנו אצלה כסף במקרר, בקופסאות נעליים, ומתחת למגירות... לפני שפינינו את הדירה שלה ערכנו חיפוש יסודי בכל החורים והסדקים. מצאנו שם הרבה חסכוניות מוחבאים - ביניהם שטרות שתוקפן כבר פג לפני עשרות שנים...

* * *

ההתרגשות בליבו של מיודענו הגיעה לשיאה. הוא שלף את חבילת השטרות והניח אותה בידי הבנים ההמומים. "הנה עוד חיסכון שלא מצאתם! זה היה במזגן..."

הבנים לקחו את הכסף ושניהם טענו אינסטינקטיבית שעליהם להתחלק עם המוצא. מיודענו טען שעליו להתייעץ בעניין עם רעייתו.

באותו יום התארכה ארוחת הערב המשותפת בביתו מעבר לרגיל. כאברך כולל שמשתכר ממלגה צנועה, היה סכום הכסף הלא צפוי נצרך ביותר. אך בעצה אחת עם אשתו החליטו שמצווה שהגיע לידם במאמץ כדאי לשמור בשלימות לעולם הבא! (תודתנו לר' י. כהן)

בעקבות פנייתנו האחרונה לקוראים לשגר אלינו סיפורים אמיתיים, הגיע אלינו הסיפור הבא אותו שמע הקורא הנכבד מהרב יעקבזון מירושלים. אנו קוראים בזאת לקוראים שאירעו להם סיפורים בעלי מסר לרבים, להמשיך ולשלוח לפי כתובת המכון.

* * *

בדרכו חזרה מהכולל, בתום 'סדר אל"ף', הבחין ר' שלמה במזגן-חלון המונח לצד פח האשפה. מיודענו התברך ביידיים טובות ולא פעם הצליח לשמש כטכנאי של עצמו. הצצה לכיוון המזגן לימדה אותו שהמזגן לא מספיק ישן, ולכאורה יש לו עדיין מה לתרום לאנושות. אלא מאי, התקלקל לו חלק מסוים? תמיד אפשר להחליף!

חזר למקום עם עגלה קטנה, העמיס את המזגן והניח אותה באיזושהי פינה. שתמתין לזמן פנוי יותר. כעת עליו לסעוד ארוחת צהריים, לשמור על הילדים, לנוח קמעא ולחזור לספסל לימודיו.

במוצאי שבת, לאחר שסיים לעזור בסידור הבית, החליט להתפנות למזגן. כמובן שהמזגן לא פעל אך לא אדם עם כישרון טכני כמותו יתיימש. במיומנות פירק בורג פה ובורג שם ו... ערימת שטרי כסף התפזרה על פני הרצפה!

* * *

הלכות 'השבת אבדה' מעולם לא היו עבורו אקטואליים כמו הפעם. מסקנתו הייתה שמוטר לו לקחת את הכסף, אך לא איש כמוהו יעמיד עצמו על שורת הדין. תלה מודעה ליד פח האשפה: "מי שזרק כאן מזגן-חלון מתבקש להתקשר למספר..."

בסתר ליבו קיווה שלא יתקשרו. ואכן לא התקשרו. ומדוע שיתקשרו? כדי לקבל קנס מ'פח-ירוק' שאמון על שמירת הסביבה...?

אך מכיוון שכבר התחיל במצווה החליט לא להזניחה. תלה מודעות בבניינים הסמוכים לפח לאמור מי שזרק מזגן-חלון ליד פח האשפה וכו'. כמובן שגם הפעם לא התקשרו: בימים בהם עוסקים בהטלת מס על קברים, מי יודע; שמא עלולים להטיל מס חדש על מי שמשליך את מזוגו הישן לפח. אז למה להתקשר?

כמאמץ אחרון החליט לעבור בין הדירות ולהתעניין מי החליף לאחרונה מזגן. בכל זאת; מדובר היה בסכום נכבד של 43,000 שקלים חדשים!!

עבר ונקש בין הדלתות עד שהגיע למשפחה ש"הודתה באשמה": זרקנו את המזגן כי הוא פשוט לא עבד. "אז למה לא תיקנתם אותו?" כי עברנו להתגורר כאן לפני זמן קצר. הבנו שהמזגן הזה מרעיש ובמסגרת השיפוצים שערכנו בבית החדש, החלטנו גם להחליף מזגן. השיפוצניק הניח אותו ליד הפח, טען שהוא לא שווה כלום. "ממי קניתם את הדירה?" שתיקה. "מי היה גר פה לפניכם?" שתיקה.

מסתבר שהדיירים החדשים רכשו את הדירה במחיר מציאה. כאשר הבחינו באדם זר שמתעניין בקשר לדירה, חששו שהוא בא לערער על המקח. אך לו זמן לרכוש את אמונם ולהסיר מהם צל של איום.

הליגה למלחמה בשחפת ובמחלות ריאה בישראל – סניף ירושלים ע"ר

רח' שרי ישראל 5 ת.ד. 1008 ירושלים טל: 02-5380936 פקס: 02-5375618

אנו שבים ומוודיעים על הפקת המהדורה המיוחדת לשומרי מצוות, של הספר 'הדרך הקלה להפסיק לעשן'. הספר שכבר זכה לתפוצה של 7 מיליון עותקים בעולם, הודפס בסבסוד הליגה. אפשר להשיג במחיר מסובסד – כמו כן ברצוננו לפרוס נקודות מכירה ביתיות ברחבי הארץ (מה שיחסוך מהרוכשים את דמי המשלוח). מתנדבים שמוכנים למכור את הספר בביתם - ללא מטרת רווח - נא לפנות למספר הנ"ל וזכות הרבים תלויה בידם!